

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atressats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
uba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

DOLORS ABRIL

Una artista cómic-hírica
que ha demostrat que sab fer
ab tant gust las obras serias
com lo género lleuger.
Lo públich de Barcelona
ha vist lo que pot y val
y li ha donat un aplauso
en lo Teatro Principal.

CRÓNICA

A Madrid s' ha estrenat una traducció castellana de la tragedia de Guimerá titulada *Judit de Welp*.

La impressió que reflecta la premsa de aquella capital no desmenteix la que trasmeté 'l telégrafo, immediatament després del estreno: *Judit de Welp* no provocá las manifestacions d' entusiasme que havia conseguit *Mar y cel*: lo públich se mostrá reservat: ni una sola vegada cridá al autor á las taulas.

Hem de confessar lealment que aquest resultat no 'ns ha produhit la menor sorpresa: l' esperávam.

Y una sola rahó bastará per justificar aquesta prevenció. Lo principal defecte de *Judit de Welp* estriba en haver sigut posada en escena després de *Mar y cel*.

Aixís com l' éxit de una obra dramática s' assegura si l' interés que desperta va creixent fins al final, aixís també en la serie d' obras de un mateix autor, lo públich sol exigir que la que veu avuy siga millor que la que veje ahir y l' última la millor de totes. Lo públich es partidari acérrim dels *crescendos*.

Rossini que 'n punt á coneixer las particularitats del públich no cedía á ningú més, va passar la séva juventut servintli lleminaduras, que 'ls *dilletanti* s' empassavan á crema dent. Vingué un dia qu' embestí 'l *Guillermo Tell*, una obra seria, substanciosa, inspirada, y alcansá ab ella un éxit colossal.

—¿Qué faig després del *Guillermo*?—va preguntar-se Rossini.

Y concentrantse per medir las sévas forsas y aquilatar ab molta escrupolositat las tendencias exigents del públich, va determinar plegá 'l ram, contentantse ab los llores conquistats.

Tal vegada Rossini diria entre si mateix:—Com que ara vindria obligat á escriure una ópera superior al *Guillermo*, y encare que l' escribis hauria de tenir la sort de que al públich li semblés y com á tal se dignés sancionarla, lo millor es deixarme de intentarho y dedicarme á la bona vida.

Y desde llavoras cessá de produhir óperas y 's dedicá á riure 's de aquest món de monas.

No vull dir ab aixó que 'l poeta Guimerá després de *Mar y cel* tinga de penjar la lira, seguint al péu de la lletra l' exemple del autor de *Guillermo Tell*. Jo espero qu' escriurá encare obras molt excelents y que *Mar y cel* trobará una digna pariona.

Parlo sols del error que ha comés en concepte méu fent representar á Madrid una de las obras primeras que va escriure, després de haver posat la millor del séu repertori. Aquí mateix la tragedia *Judit de Welp* dista molt de ser popular. Per cada representació que s' ha donat d' ella se 'n han donadas quinze ó vint de *Mar y cel*. De manera que de haverse invertit los termes tal com s' han invertit á Madrid, Guimerá hauria experimentat aquí los mateixos efectes.

Mar y cel es una producció bèn endavinada: lo públich s' identifica fàcilment ab l' assumpto, segueix ab interés las peripecias de aquella acció que tenint per march lo reduhit camarot de un barco, té no obstant tanta volada. No succeheix igual ab *Judit de Welp*: l' assumpto no es tan simpátich, no s' acomoda tan expontáneament al gust del públich de totes classes y categorias, y encare que abunda en rasgos genials, parla més al literat que al espectador.

Algú ha volgut veure en l' éxit poch afortunat que ha tingut *Judit de Welp* á Madrid, cert esperit de ressentiment motivat per la part que Guimerá va pendre en l' Assamblea de Manresa. Per lo que á nosaltres respecta no ho podém creure. No podían may imaginar los homes que á Madrid tenen alguna influencia que 'l poeta catalá, pel merfet de ser obsequiat, festejat y aplaudit per ells, abdicaria dels ideals de la seva vida, en los quals busca en primer terme la font de las sévas inspiracions. Cabalment fins quan Guimerá exerceix de catalanista, no deixa de ser poeta. La majoria dels séus discursos son odas en prosa, tan plenas de imatjes y de pensaments brillants com sas mateixas composicions en vers. ¿Podían proposarse 'ls séus admiradors, fins los castelláns més castelláns, desllorigarli ó trossejarli las alas ab las sévas abressadas? Ni intentarho.

La poesia verdadera recorda l' apólech árabe de la destrál que al ferir lo tronch del sándalo 's perfuma. Lo poeta té 'l dret de ferir sempre que de las feridas que causi s' exhali 'l perfúm de la poesia.

Ningú més desdenyós ab Madrid que Pereda, y no obstant, los llibres de Pereda á Madrid se venen en gran número y produheixen general admiració.

Per la senzilla rahó de que 'ls tals llibres están admirablement escrits.

—¿Será veritat lo que 's conta respecte l' últim invent d' Edisson?

Hi ha periódich que pretén que 'l famós inventor ha trobat la manera de remontarse en l' ayre per medi de globos dirigibles carregats de dinamita y altras materias explossivas, per dispararho á voluntat séva, quan li convingui, sobre una ciutat ó un cos d' exércit.

Pretén l' inventor que la ciutat més populosa pot arruinar-se en un instant y que l' exércit més numerós en un instant pot desapareixer.

L' home que posseheix aquest secret, sembla á primera vista que seria l' amo del món.

Y no obstant, jo considero que no hauria guanyat gran cosa.

Aquest invent hauria de anar acompanyat de altras condicions. Perque dongués tot lo resultat *satisfactori* seria precis que las sustancias explossivas que portés á bordo dels globos siguessin inagotables. D' altra manera, encare no baixaria per referlas, los homes que quedessin ab vida, li arreglarian los comptes. Los mateixos contratemps trobaria 'l destructor universal, apenas baixés per reposar las forsas y menjar un bossi.

Es necessari, per consegüent, que Edisson comenci inventant un sistema per viure sense menjar. Sense aquesta condició podrá fer mal mentres permaneceix remontat; pero li farán pagar, estiguin segur, apenas posi 'ls peus á terra y 's converteixi en un home com los altres.

¡Viure sense menjar!

Que busqui la manera de conseguirho y llavoras fins los globos destructors resultarán completament innecessaris. Descartis del home la necessitat imperiosa de camparse la vida y 'l món quedarà convertit en una bassa d' oli. Las ambicions desapareixerán: las guerras no tindrán objectiu: la pavorosa qüestió social quedarà resolta per si mateixa.

— Una anécdota curiosa que recullo en los periódichs de París.

Un pobre home recorria 'ls cafés de aquella ca-

LA BANDA BARCELONINA, Á BEZIERS

A pesar de las fronteras,
lo nostre afecte no ha mort:
¡sempre, sempre Espanya y Fransa
serán germanas de cor!

pital tocant la guitarra y passant á fer la capta per las taulas.

Va morir, deixant quatre pellingos y la guitarra á un pobre nebot séu, per tota herencia.

Y 'l nebot, pensant venerar la memoria del séu oncle difunt, se dedicá també á tocar y captar per cafés, cabarets y tabernas.

En un establiment de aquesta última classe se trobava l' altre dia, y sembla que las sévas canturias no van agradar á un grupo de parroquiáns, als quals lo vi 'ls havia pujat á la testa. Aquests van insultar al guitarrista; lo guitarrista 'ls va respondre ab mals modos: dels insultos van passar á las trompadas, y un dels contendents prenentli la guitarra de las mans, la va estrellar sobre las costellas del músich.

¡Pobre músich!—dirán vostés si son una mica compassius y s' imaginan que la guitarra era l' únich recurs que tenia per guanyarse aquesta trista vida.

Y no obstant, al desapareixer la guitarra, va desapareixer també la causa que l' obligava á valerse d' ella per menjar.

Perque dintre del instrument hi havia un paquet de bitllets de banch, per valor de 12.000 franchs. Res: las economias del oncle difunt.

Vels'hi un home que podrá dir:

—Senyors: ¿saben quin ha sigut lo dia més felis de la méva vida? ¡Lo dia que 'm van xafar la guitarra!....

En la fatxada de la Real Academia de Ciencias,

situada en la Rambla dels Estudis hi ha un rellotje que indica l' hora oficial de Barcelona.

Un soldat cada vegada que passa per davant del rellotje 's quadra y saluda militarment.

A un séu amich que li preguntava la rahó de aqueixa extranyesa, li va respondre:

—Cumpla la ordenanza.... Saludo á la hora oficial.

P. DEL O.

¡COMPARANSA!

¿No has vist hermosa noyeta
la groga abella llaugera
com cerca las flors mes gayas
pera xuclálshi la essencia?

Doncas aixis nit y dia
vaig sempre jo al teu darrera
per si puch fer ab tos quartos
lo que ab las flors fa la abella.

J. T. Y R.

ROBA D' ISTIU

¿Veuhem com poch á poch s 'hi arriba?

La cinià del temps ha donat una nova volta y 'ls catúfols que avants apareixian en forma de manguito ara surten ab aspecte de jipijapa.

Por lo que toca á la roba, la proximitat del istiu es una época de felicitat y ventura.

Alló de: *Por 2 duros un traje completo*, no 's veu sinó aquest temps.

Al hivern tot resulta car. Lo panyo ha de ser gruixut, los forros aconxats y 'ls botons ben cusits, perque un está cordantse continuament. Hi ha d 'haver capa, abrich interior y una pell ó una bufanda pèl coll.

Com deya un:

—Al hivern, per abrigarse lo cos decentment, no hi ha més remey que despullarse la butxaca.

Ara es una delicia. Ab las desferras, ab las sobras del hivern, se pot passar honestament tot l' istiu.

O sinó escoltin las disposicions que sobre aquesta qüestió está donant la senyora Arcisa.

—Tinch determinat no gastar cap quarto per roba, aquest istiu—diu al seu senyor.

—Fas santament—respon aquest;—perque si determinavas altra cosa, potser haurías de variar de resolució. Pero, veyám. tinch verdadera curiositat per sapiguer com te las compaginarás per conseguirho. ¿Ab qué 'm vestiré jó? ¿y 'l Manelet? ¿y 'l Perico?...

—Vés si es senzill. Arrencaré 'ls forros de la téva americana y 't quedarà una pessa de cos ayrosa y molt propia de la estació.

—Endavant.

—Dels forros que son suferts y encare no s 'han gastat de 'n lloch, n' engiponaré una americana.

—¿Per qui?

—Per en Manelet.

—¿Ay pobre fill méu! ¿Ahont anirà ab lo cos cubert ab quadros de pam y d' un blau tant escandalós? Semblará un *indio bravo*...

—No importa: los colors alegres ja fan istiu.... y ademés, á una criatura de vuyt anys tot li va bé.

—Bueno, bueno ¿y al menut? ¿cóm li tapas las carns?

—Miraré si de lo que 'm sobri dels téus forros n 'hi faig un jequet, encara que li haja de posar las mànigas de qualsevol altre cosa.

—¿Vols dir tants colors sobre una pobre criatura? Quan la gentlo vegi, 's pensarà que surt l' arch de Sant Martí...

—Ja veurás, s 'ha de passar per aquí ó per la porta: los pobres no podèm ser orgullosos.

—En fi, si no hi ha més solució que aquesta... Y per pantalóns ¿qué 'ls hi fás? ¿cóm m 'arreglo jó? ¿ahont son los d' ells?

—Respecte á aixó, estigas tranquil. A tú te 'n combinaré uns d' unas fandillas claretas, que tenen una talla que no pot anar y lo demés tot es bo. En quant als nens, ja fa dias qu' estich retallant unas cuixineras vellas, per veure si me 'n surten unas calsetas per cada hù.

—No 'ls las fassis tant curtas com l' any passat, que semblavan que anessin ab...

—¿Ab que?

—Ab tapo-rabos. La economia es molt hermosa y molt santa... y per nosaltres, obligatoria; pero de ser económich á passejar la familia pèls carrers ab jechs de dragó y calsas de saltimbanqui, hi ha una gran diferencia...—

En las casas alegres y despreocupadas, los apuros son menos y distan molt de amohinars 'hi com la senyora Arcisa.

—¿Som al estiu?—dihuen:—pues vinga roba nova d' istiu.

—No hi ha quartos—salta algú de la familia.

—Es igual. Ens desembrassarém de la roba d' hivern. ¿Per qué las necessitèu ara las capas? ¿Qué n 'hem ne fer nosaltres de las pells que dúyam al coll? Y las flassadas, y las alfombretas, y una pila de cosas que ara 'ns destorban... tot aixó podèm empenyarho guapament sense cap dificultat, y de lo que 'ns ne donguin...

—Y al hivern... ¿cóm ho arreglarém llavors?

—Empenyarém la roba d' istiu...—

Lo sistema es cómodo y fins barato. Aixis no 's necessitan diners ni armaris per guardar res, ni hi ha perill de un robo... ¿Com tot se porta sempre al damunt!...

Aquest any, no obstant, la natural conmoció que la compra de roba nova ocasiona en las familias, ha sigut de menos importancia que en istius anteriors.

Se sab positivament, per declaracions d' aquests que fan calendaris, que 'l pròxim istiu serà de lo més calorós que s 'ha vist en nostras latituts.

Se suará de una manera extraordinaria, lo vestit ens causarà engunia, de cap modo conseguirem estar frescos...

Y la gent sensata diu:

—Pues si tanta calor ha de fer, si tant ens ha de molestar lo traje ¿per qué comprarnos roba? Ab la del estiu passat n 'hi ha prou.

—Es que es foradada...

—¿Millor! Aixis passarà l' ayre més bé.

A. MARCH.

A la simpática tiple de Eldorado

LEOCADIA ALBA

No diré que siguis maca
per més que 't sápigas greu.
Per ser maca, ben clá 's veu
qu' estás un xich massa flaca.

Lo que si jo justifico
es que tens bastant talent;

que cantas divinament,
y que fas tornarme mico
cada vegada que 't veig
ab tan garbo declamant...
Veyente, qualsevol sant
agafaria mareig!

Qui negui lo teu salero
es que potser no t' ha vist
fent aquell paper tan trist
de «*La madre del cordero.*»

¿Y quan fas «*Las tentacions?*»
Ja voldrian moltes donas
que passen per ser molt bonas
arribar als teus talons.

Sols te diré per despido
que tenint tant de salero,
fins engrescas al lucero...
del teu mateix apellido.

LLUIS SALVADOR.

LA RECTORIA DE SANTAMANS

LLANS á en-
tradeta de
fosch y á salt
de cá, retor-
nant del ve-
datescopeta al
coll ab l' here-
huet Espona,

atravessavam la serra de Curriols dirigintnos cap á Valltrobada empaytats per la pluja que ja s' estenia per tota la collada de Cisclars y de qual xáfeh lo vent precursor feya cimbregar ab violencia los cimalls del pinar que 'ns abrigava. Era per demés lo cansanci que 'ns empeniam per arribar á temps á la vila, puig á tres quarts llarchs avans d' entrar en son terme y á unas cinquanta passas de la solitaria iglesia de Santamans, nos aconseguí 'l cap de boyra que á dolls ruixava tota la vall, lo que feu que en breus segóns arribessim á la rectoria en demanda de xopluch y hospitalitat per aquella nit.

L' ermitá rector, al veure á l' herehuet, de qual familia era molt amich per la freqüencia ab que mossén Furriol anava á Valltrobada y ser los vells Esponas molt donats á la religió, nos rebé ab molta cordialitat posant á nostra disposició sos serveys y tot lo que constituía sa casa, lo que ab termes plens de sinceritat varem agrahirli y acceptar en part.

Una volta vaig ser presentat al reverent y aquest donat ordres á la majordona perque aumentés lo sopar, una franca conversa, sobres lo temps y las cullitas, las casseras y 'ls cassadors y altres futesas per l' estil, sostinguda enrotllant la llar y al amor de brillant foguera de tions qual xardor feya fumejar nostres empapats vestits, nos feu passar més que depressa las dos horas que va emplear la Quiteria pera tenir la teca á punt.

Jamay he trobat lo pá moreno més gustós, ni més fi lo bacallá, ni més sabrosas las mongetas, com tampoch jamay he traginat una gana com

aquella nit. Alló era devorar. Una copeta de un vinet espés com oli, darr'era la fruita seca de postres, nos va entonar completament y ompli de verbositat nostres llabis.

La Quiteria entretant anava enllestint los quefers de la cuyna y nosaltres, recolzats en l' escó y calant foch á nostres respectius *vegueros* de mitjal, varem tornar agafar á las *cartas*.

—Vamos, mossén Furriol, qualsevol s' estigui á ciutat: vosté deu estar aquí en lo rovell de l' ou, rodejat de gent senzilla: ni la falta de fe ni la heretjia s' han obert pas encare en lo cor de la montanya y aixó ha de fer facilissim lo desempeñyo de la séva missió. ¡Quánt ho envejo y ho anyoro! Las costúms primitivas, patriarcals...

—Vosté ho creurá aixis—digué 'l capellá, trencant de cop la méva oració y ab la mitja rialla á la boca—vosté ho pot creure de la manera que ho diu; pero jo li asseguro qu' es tot lo contrari. ¡Jo ho crech! L' heretjia y la incredulitat y tot lo que vulgui, s' han obert pas á despit de las murallas de penyas y de l' espessedat des boscos que 'ns enrotllan... ¡Diu las costúms senzillas, patriarcals! ¡qui sab ahónt s' han refugiat!... Aquí ja estém iguals ó pitjor que en lo resto del món—digué resolut.

Al cap de un rato de silenci, afegi fent saltar ab lo dit xich la cendra del cigarro:

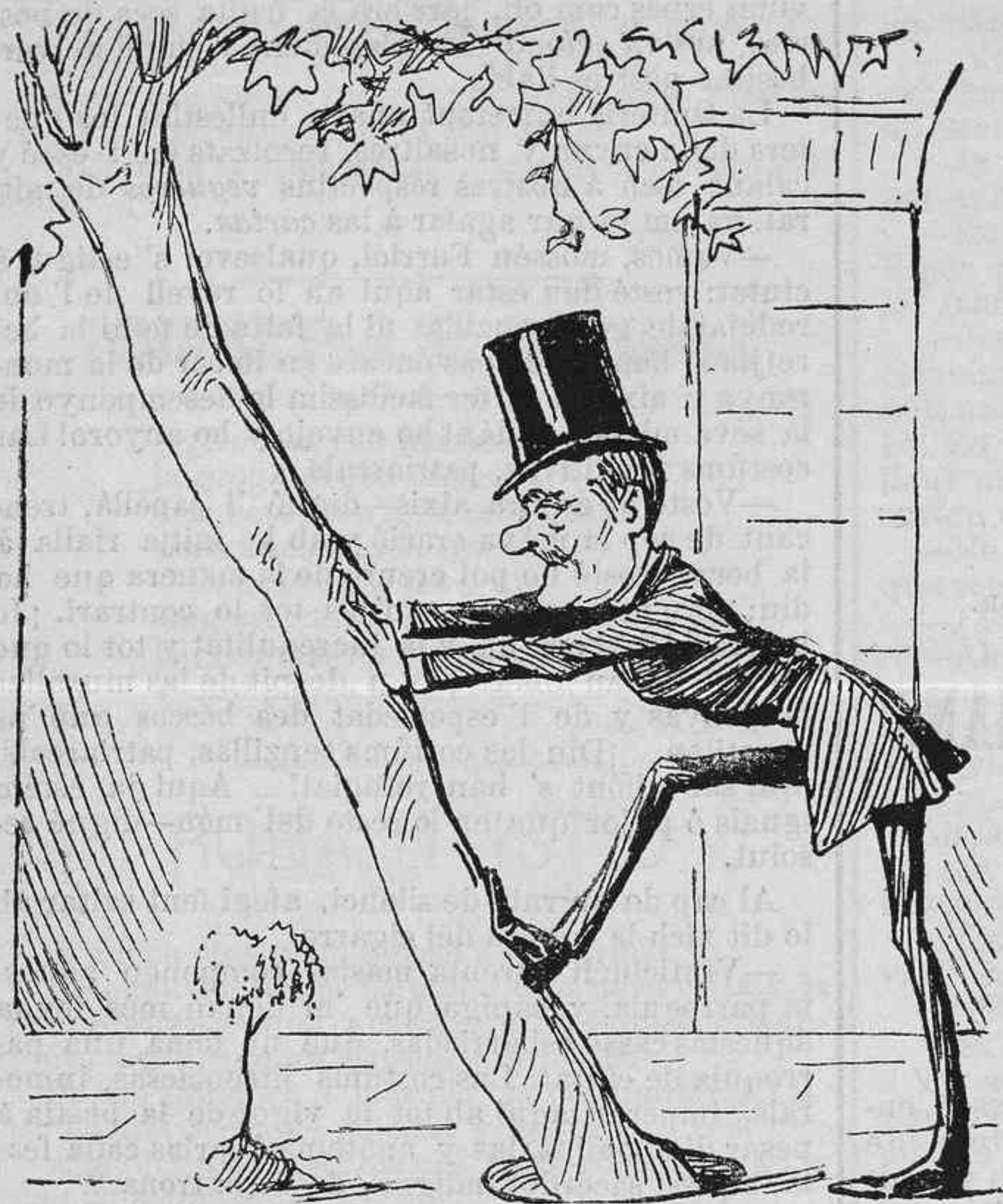
—Vinticinch ó trenta masías componen aquesta parroquia, y sápigam que 'm donan més feyna aquestas casas esbarriadas, que no dóna una parroquia de ciutat. Las costúms llicenciosas, inmorals, imperan aquí ab tot lo vigor de la bestia á pesar d' abominarlas y anatematissarlas cada festa, aquest sacerdot indigne, desde la trona...

Sápigam—digué mirant de reull á la Quiteria y baixant la veu—que aquí 'ls bateigs se celebran dos ó tres mesos després de la boda y aixó quan logro donar un desenllás... decent á la cosa... que de lo contrari...

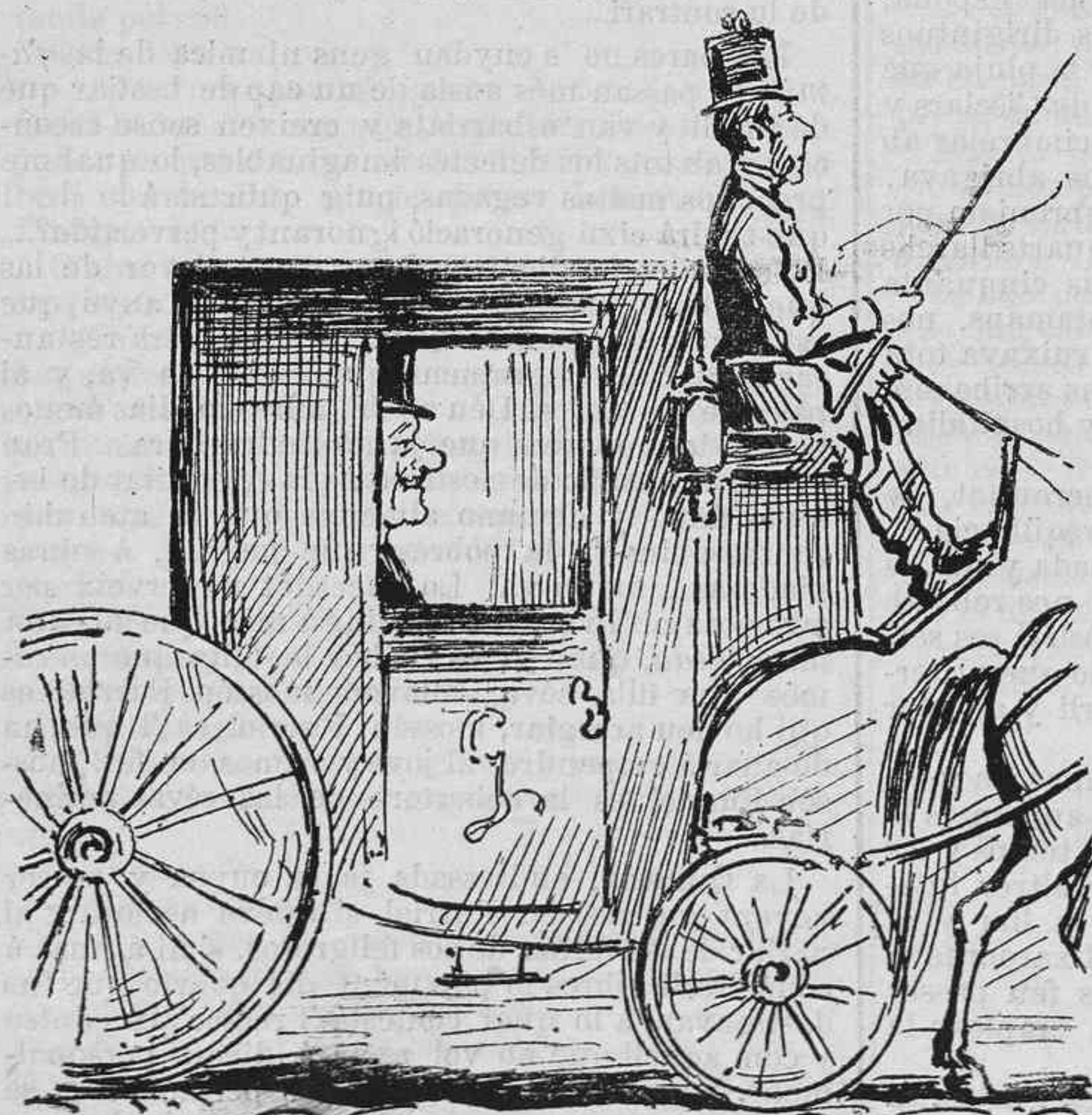
Los pares no 's cuydan gens ni mica de las *familias*, passen més ansia de un cap de bestiar que de un fill y van esbarriats y creixen sense creencias y ab tots los defectes imaginables, lo qual me preocupa moltes vegadas, puig quin será lo destí que tindrà eixa generació ignorant y pervertida?... Lo sacerdot predica en desert, cap llevar de las que intento escampar fructifica... fa tres anys que estich postulant una cantitat mínima pera restaurar l' altar del Sagrament, que se 'ns en va, y al pas que portan, si Déu no hi mira, lo dia menos pensat lo trobarém que ja no tindrà cura... Prou m' esgargamello demostrantlos la enormitat de las sévas faltas y demano almenys que la atenuhin contribuhint ab la pobresa que puguin, á obras piadosas... tot en va. Lo sacerdot no serveix per atra cosa ni 'l ve á trobar ningú més que alguna mare *bleda*, quan ja es visible la falta que ha comés una filla séva, allavors mossén Furriol es qui ho deu arreglar, mossén Furriol es 'l que ha de anar á empendrer al jove y vamos, en fin, mossén Furriol es la cobertora de las sévas potineñas...—

La Quiteria, endressada ja la cuyna y potser veyent que mossén Furriol s' anava acalorant al parlar de las faltas de sos feligresos, s' hi atansá á consultarli sobres lo parament del quarto que 'ns destinavan, á lo qual contestá 'l rector aixecantse y com aquell que ho vol anar á dirigir personalmente. Veyent aquell tráfeh que per nosaltres se prenian tant mossén Furriol com la majordona y flustrant també á través dels vidres que la pluja

COSAS DE D. SAMUEL

Perque res li fassi *sombra*
y poguer vigilar bé,
ha demanat que s'arrenquin
los arbres del séu carré.

¡Es clar! Com ell gasta cotxe
y 'l sol casi bé no 'l veu,
¡qué li importa que 's reventin
los pobres que aném á peu.

havia finit y claror de lluna dibuixava l' obertura del finestral á las rajolas, diguí:

— Me pareix, senyor rector, que ja prou tenim que agrairli; no 's donguin més pena pera nosaltres... encare que si an molls los camins, fa prou lluna perque 'ns arribém á Valltrobada y traurem d' ansia als pares de l' hereuhet. Veig qu' es tanta la séva amabilitat, que m' arribo á creure que restant aquí, fins lo arribaríam á treure del séu llit...

— Calli, sant cristiá — interrompé 'l reverent — no parlin de marxar; ¿ahont volen anar ab los camins lliscosos y xarayats y exposats á que 'ls rierots baixin de pal á pal? Després, que aquí no molestan á ningú si no es á vostés mateixos que tindré que donarlos un sol llit... la rectoría no es de las més ricas y sols ne tinch un de sobrer. La Quiteria té 'l séu aquí al costat de la cuyna, lo méu lo tinch en la cambra quals balcóns s' obran á la plasseta y 'l que tinch 'l gust d' oferirlos en lo quarto del darrera, 'l qual s' utilisa no més que en circumstancias excepcionals; ab aixó ja veuhen á tot lo que 's reduheix la molestia que per vostés me preneh y aredis pènsin! me si per breus ins'ants los deixo sols que ab la Quiteria arreglarém la cambra perque passin menos mal la nit.

Y rato després lo trasbals de cadiras y 'l repicar matalassos, lo grinyol al obrir l' armari y altres sorolls per l' estil senyalavan l' esmero en que 'l bon rector volia obsequiarlos.

Mentres tant m' havia acostat al finestral pera admirar lo fantástich paisatge iluminat per la lluna, que desde allí 's domnava. La nuvolada anava fonentse en lo llunyá horizont; sá y enllá, en la sombra projectada per las vessants de la montanya, 's veyá brillar algún que altre llum de las escampadas masias y per la plana, platejadas cintas indicavan los rierols que serpejavan y s' esmunyían per la brosta. Quietut de nit, trencada sols per lo xisclet d' algún aucell, engrandia més y més l' efecte de la *decoració* que 's desrollava davant ma vista.

Abstret no m' havia adonat que l' hereuhet faltava de l' escó y quan vaig notar lo buyt qu' ell havia deixat, lo veig eixir cautelosament del quarto dormitori de la majordona, la

qual, com ja he dit, estava ab lo senyor rector arreglant la cambra que nosaltres devíam ocupar. Al anar á interrogarlo, se creuhá un dit entre nas y boca indicantme silenci. puig mossén Furriol s' oía venir cap á nosaltres. Disimulant, vai gcontinuar plantat darrera 'ls vidres.

—Ja se la pot mirar aquesta *vista*, que aixó no ho disfrutan pas á Barcelona... ¡Oh! ja veurá de *dias* qu' es preciós, sembla un *pessebre*... Veu clarajar uns llumets allá sota aquell turó, aquell tan repunxagut? Es Vilacorba, famosa per los séus mercats de bestiar; es lo *centro* de totas aquestas montanyas... més amunt, á la *dreta* hi ha Vilalta... ja veurá demá si se 'n descubreix de terren; desde 'l Pirineu fins als singles de Rocamora, si té vosté la *vista* fina, no 'n distingirá pochs de pobles y vilas... ja ho sab l' hereuhet aixó, no té matorador aquesta rectoria tocant al *panorama*... *en fin*, *señores*, es tardet y demá hi ha *matinas*, si son gustosos de pendre alguna cosa avans de anar al llit, no fassin cumpliments, demanin... ¿diuhen que no? donchs com més los hi convingui, ja ho saben... Déu siga ab vostés y que descansin... entrin, entrin cap allá, encare hi trobarán la Quiteria... ¡Santa nit!

La majordona acabava de donar l' últim cop de mà quan varem entrar en nostre quarto: una olor de bugada, de netedat era extesa per tota la cambra convidantnos al descans.

Un xich més tart, ajustada la porta y apagats tots los remors en l' hospitalaria casa, vaig preguntar al noy Espona lo perquè m' havia recomanat *muixoni* y perquè havia entrat ell en lo quarto de la Quiteria llavors que quedarem sols en lo menjador.

—No sé perquè 'm sembla—va respondrem—que á pesar de las prédicas que mossén Furriol fa cada festa y á pesar de tenir no més tres... llits y ocuparne un nosaltres, encare... 'n sobra un, ¿comprén? Ja 'l coneix jo á mossén Furriol, bon home á carta cabal; pero... ja veurá, he volgut averiguar lo que sospito, es una curiositat com qualsevol altre. Allavors que havem quedat sols ab vosté, m' ha vingut l' idea de anar á ficar los molls de la cuyna dintre 'l llit de la Quiteria... ¿entén? Si ella dorm en lo séu llit... ja 'ls trobará...

—¡Psé! sempre serás gat... vaya unas cosas d' enredarte: creu que si me 'n hagués adonat no te ho hauria deixat fer... es senzillament ridícul aixó.

Remors de picarols marcant lo pás dels matxos de bast, que venint de carregador passavan fregant la rectoria, y lo sol ixent enviant sos raigs fins á las cortinas de l' arcoba, donantnos lo bon dia, vingueren á desvetllarnos y á fernos deixar lo llit.

Mitj vestit me vaig atansar al balcó. No exagerava 'l bon capellá al ponderarme la *vista* de la casa-rectoral á la llum del sol. Era casi meravellós lo que desde aquella obertura s' ovirava. Los ulls abarcavan horas y horas d' extensió.

Un airet frescal y joganer feya onejar romanins y espígols y transportava per l' espay copiosas aromas.

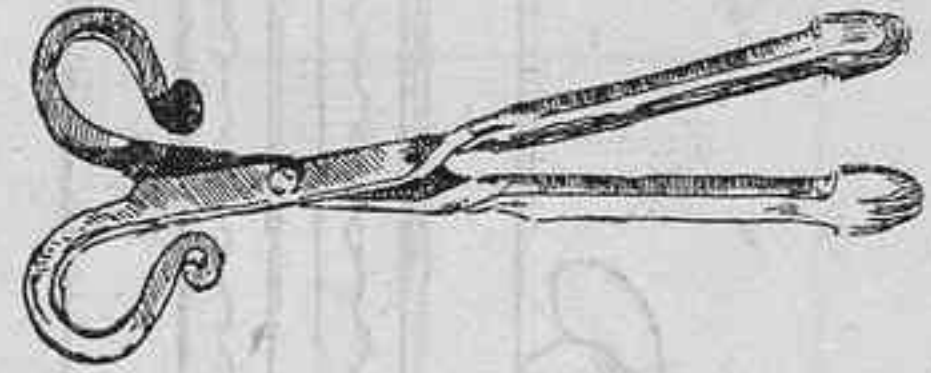
Los perdigots escataynavan per los mayols de la serra y parellas de tudons se deyan sas tendresas entre 'l brancam del pinar, fent repercutir sos cants per tota la fondalada...

De sopte l' hereuhet vingué á tocar-me trayent-me de ma delectació. Lo noy reya com un *santsalucó*, creguí que n' hi faltava un *bull*.

—¿Pero que no ho ha sentit?—me digué esclafint altre cop la rialla.

—Fill, si no t' explicas... ¿pero que 't passa? ¿qué 't tornas beneyt?—diguí veyent que 'l riure no 'l deixava enrahonar.

—Cá, home, cá, vull dir si ha sentit la saragata que mouhen mossén Furriol y la Quiteria allá al menjador. ¡Si 's tornan *boits* cercant los molls! Ella jura y perjura que ahir vespre los va tenir als dits...

ANDRESILLO.

LLIBRES

CUENTOS DEL VIVAC. — *Bocetos militares*, per FEDERICO URRECHA. — Es un llibre simpàtich. Conte trenta dos narracions curtas, molt vigorosas, d' escenas y episodis relacionats ab la vida militar, alguns dels quals se donan com a succehits en la passada guerra-civil. L' autor sembla haver vist lo que conta: si no ho ha vist tot, sab contarho ab un gran color de realitat.

Urrecha compon molt bé 'ls quadros que presenta. Desde la primeras ratllas de cada un, posa al lector en situació, l' interès va creixent y la emoció que despertan es poderosa. No se 'n va may ab amplificacions ni requincallas: las pinzelladas justas y prou.

Aixis es que tenen un relléu extraordinari, un vigor molt varonil y propi dels assumptos que 'ls inspira, y en certas ocasions un humorisme que 'ls impregna de sentiment y 's comunica al lector identificantlo ab los fets y ab los personatjes qu' en ells intervenen.

L' edició está feta ab luxo per la casa de Manuel Fernández y Lasanta de Madrid, y va ilustrada ab gran profusió de dibuixos deguts al popular artista Angel Pons.

OCHO DÍAS EN TÁNGER. — *Impresiones de un viaje agradable y corto de cuatro buenos amigos, sin equipaje*, por ANGEL MURO. — A la cuberta hi figura perfectament detallat lo compte del viatge de Madrid á Tanger y tornada: import pessetas 419'15.

No pot gastarse millor aqueixa cantitat, si hem de atendre á las impresions que á Tanger rebé Angel Muro, 'l qual las descriu ab aquella encisadora lleugeresa d' estil que li es propia y que val á las sévas obra un número tan gran de lectores.

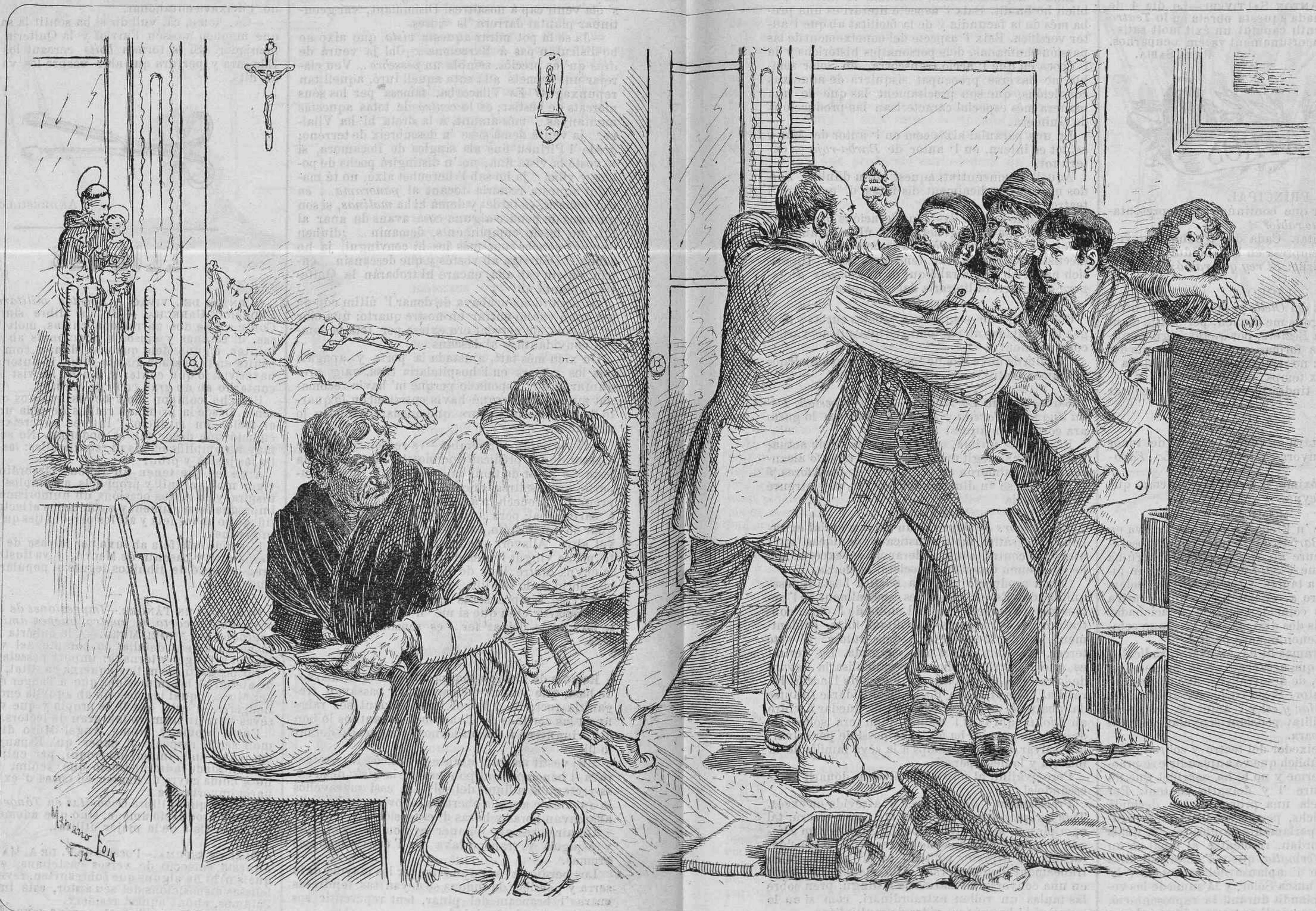
Entre broma y broma, Angel Muro diu cosas molt serias respecte al paper qu' Espanya desempenya en l' imperi marroquí, per culpa de la desballestada administració que tenim, la qual no 's cuida gayre de fixarse en cosas d' extraordinaria importancia.

Aixis es que 'l llibre *Ocho dias en Tánger*, no es sols una producció amena, sino que ademés tanca punts de vista de la major utilitat.

OLAS DE ESPUMA. — Poesías de F. DE A. MARULL. — Aquesta colecció de versos castellans, entre 'ls quals n' hi ha alguns que sobresurten, revelant las felissas disposicions del séu autor, está impresa á Palamós, ahont aquest resideix.

Tenim de dir no obstant, que 'ns agrada més lo Sr. Marull quan escriu en catalá, en quant en aquest cas ofereixen las sévas produccions major expontaneitat, que no tenint de valerse de un idiq-

LA NOSTRA GENT.—(Dibuix de Mariano Foix)

Una escena tendra é intima:
 lo mort encare es calent
 y la familia ¡pobreta!
 discuteix lo testament.

ma que per no ser lo matern, no 's domina may ab tanta facilitat.

A COP CALENT.—*Juguet cómich en un acte y en vers*, original de ANTON SALTIVERI.—Lo dia 4 de Abril sigué estrenada aquesta obreta en lo *Teatro de Novedats*, haventli capigut un éxit molt satisfactori, del qual oportunament varem ocuparnos.
RATA SABIA.

PRINCIPAL

¿Hem de repetir que continúan las representacions de *El rey que rabió*?

No hi ha necessitat. Cada dia 'l públich ho veu en lo cartell y la empresa en la contaduría.

Ara ja podém dirho: *El rey que rabió* durará tota la temporada.

LICEO

Representacions del *Otello* y días de festa entremitj, motivats, segons me diuhen, pel viatge de la banda municipal á Beziere, per quant alguns músichs de dita banda forman part de la orquesta del Liceo, y está clar: no podían tocar á Barcelona y á Beziere al mateix temps.

La empresa no tindrà més remey que recobrar lo temps perdut.

*
* *

Per dimecres estava anunciat lo debut del tenor Garulli y de la senyora Synnerberg ab *La Favorita*.

La senmana próxima 'n dirém alguna cosa, que avuy tinch altra feyna.

ROMEA

Feya temps que 'n Frederich Soler guardava en cartera 'l drama *Barba-roja*, 'l qual no té absolutament res que veure ab *Mar y cel*, com algú ha volgut suposar. Que 'l *Said* de Guimerá es un pirata y es un pirata també 'l *Barba-roja* de Soler: que l' un y l' altre s' enamoran de una cautiva cristiana... meras coincidencias son relacionadas ab l' assumpto dels dos dramas, res més que coincidencias que no tenen apenas paritat.

Entre 'ls dos dramas hi ha, en cambi, radicalíssimas diferencias que arrancan de la manera especial de concebir, de desarrollar y fins d' escriure propia de cada autor. Sería curiós fer un paralelo entre l' autor de *Mar y cel* y l' autor de *Barba-roja*; ab molta facilitat podriam senyalar lo gran abisme que 'ls separa.

Soler es un coneixedor del teatro y sobre tot del séu públich. Del públich que va á aplaudirlo se preocupa en primer terme y no hi ha sacrifici que no fassi per complaure 'l y deixar-lo content. Per aquest motiu revela una propensió tan decidida pels efectes escénichs, per las sorpresas inesperadas y per aquells parlaments llarchs, en los quals los versos se desbordan, resolentse al final ab un *ritornel-lo* ó una *fermatta*, que si l' actor sab dirla com cal, arrancan l' aplauso del espectador. L' aplauso es lo que busca Soler, y la suma de las vegadas que s' ha aplaudit durant la representació, unida á las vegadas que l' autor es cridat á la escena al final dels actes, determinan l' éxit de l' obra.

Barba-roja ha obtingut aquest éxit que l' autor

desitja, principalment en los dos actes primers. Respecte al últim, no ha lograt aguantarse á la mateixa altura.

Baix l' aspecte teatral, lo drama resulta: lo públich ho ha dit. Baix l' aspecte literari es una proba més de la facundia y de la facilitat ab que l' autor versifica. Baix l' aspecte del coneixement de las passions humanas, dels personatjes històrichs y de l' época en que l' acció transcorra, en Soler sembla no haverse preocupat sisquiera de aqueixas condicions, que son precisament las que de una manera més especial caracterisan las produccions de Guimerá.

En una paraula: aixís com en l' autor de *Mar y cel* tot es intern, en l' autor de *Barba-roja* es extern tot.

Aquell es concentrat: aquest últim diluhit. Son dos maneras radicalment distintas d' entendre 'l teatro.

Crech que bastan las consideracions precedents per donar una idea general del últim drama de Soler que pertany de plé á la escola romántica y efectista. No revela cap tendencia nova. Un crítich ha dit ab molta rahó qu' es un *compás d' espera* es la carrera literaria del séu autor.

CIRCO

Continúan representantse sarsuelas curtas y llargas intercaladas ab pantomimas quals tituls varian continuament.

La falta de novedats no 'ns permet entretenirnos en aquest teatro.

TIVOLI

Sarsuelas com *La Mascota*, *La Tempestad*, *Doña Juanita*, *Marina* y *Las Reformas* fan lo gasto ara com ara en aquest teatro.

En aquesta última, qu' es una revista de actualitat, s' hi ha afegit una alegoría del triunfo alcanzat per en Salmerón en lo districte de las Aforas.

D' aixó se 'n diu aprofitarho tot, per atreure concurrencia.

NOVEDATS

Los senyors de paper es un drama social exuberant de sátira molt cáustica y de ideas molt atrevidas contra la preponderancia qu' excerceixen los que tenen diner en la societat moderna.

Com á producció escénica resulta bastant desequilibrada. Escenas notables especialment en l' acte según qu' es sens dupte 'l millor de l' obra, contrastan ab verdaderas puerilitats fillas, evidentment, de la inexperiencia dels autors. L' acte tercer, per exemple, es una cayguda. La veritat es que 'l nostre públich s' escandalisaría davant de la conseqüencia natural y lógica de l' acció. En realitat, *Carolina*, en lloch de suicidarse tirantse daltabaix de un balcó s' hauria de quedar á viure ab *Dionís*, qui tant l' estimá quan era soltera, y després de casada, ha fet tot lo possible per salvar la y salvar al mateix temps á la séva familia de la miseria y la desesperació.

Pero ¡vájinli al nostre públich á donarli certs escándols!...

Precisament l' obra ja peca d' atrevida en excés. Tots los personatjes dihuen las cosas en crú, tal cpm pintan, sense circumloquis. Alguns com *Dionís*, predicador incansable no cessa de fer consideracions de carácter polítich, social y económich francament demoledoras. Alló mateix que sentit en una conversa no alarmaría á ningú, pren sobre las taulas un relleu extraordinari, com si en lo prosceni hi hagués un vidre de multiplicar.

L' obra apareix ser original de dos autors, l' un castellá, lo Sr. Ruiz Contreras y catalá l' altre, don Pompeyo Gener. Pero lo que té l' obra de catala

na, lo que té la dicció de cáustica, lo que tenen las ideas de atrevidas, tot aixó se 'ns figura ser producció exclussiva del autor de *La Mort y 'l Diabre* y *Herejtias*. Ell mateix sembla alentar en lo personatge de *Dionís*.

Y aixó es pressisament lo més característich de *Los senyors de paper*. L'argument presenta escassa novetat: en cambi la forma la té tal vegada en excés, y es tan original y tan típica, que l'atenció del espectador está sempre pendent de lo que fan y de lo que diuhen aquells personatjes. A cada moment surgeix una frasse estupenda per lo descarnada ó una sátira viva, que peta com una tralla.

Es en suma una producció curiosíssima qu'escandalizará á certa gent, que apassionará á molts altres, donant lloch á empenyadas discussións.

En la séva execució s'hi distingiren las senyoras Mena, Galcerán, Palá y Ferrer y 'ls senyors Tutau, Parrenyo, Fuentes, Esteve y Guitari. La producció estava cuidadosament ensajada y dirigida ab molt acert.

*
**

Per postres *Las bodas de 'n Cirilo*.

Un sainete de l'Emilio Vilanova, un devassall de xistes y de primors. Impossible treure més partit de una acció tan senzilla, tan frívola, tan llisa. Tot se reduheix á un casament de una parella de obrers, á la menjada de un conill ab such ab que solemnisan la boda y á menjarse 'l qual los hi ajudan un parell d'amichs, y á las bravatas de un tal Galán, que 's figura que fa patir á totes las donas, y que creu que la núvia li pertany per dret de conquesta.

Ab tan escassos elements escénichs, Vilanova ha fet un sainete que pot passar com á modelo dintre del género. Los tipos son clavats, de primer ordre; més que dibuixats, esculpits. Lo llenguatge que usan plé de locucions arrancadas al idioma del poble es xispejant y provoca continuament las riatladas del públich.

Inútil dir que *Las bodas de 'n Cirilo* van tenir un exitás, contribuinthi 'ls actors qu'estigueren tots á molt bona altura. Tutau del tipo de treballador de fàbrica apinxat n'ha fet una creació: molt bé la senyoreta Galcerán y molt justas las senyoras Palá y Morera y admirables los senyors Guitart Oliva y Goula.

En suma: lo sainete de 'n Vilanova, es un fi de festa que deixa gust de mel á la boca.

*
**

En la funció donada dilluns á benefici del senyor Oliva, que per cert se veje brillantment concorreguda, s'estrenaren lo juguet cómic *Fermín* y 'l monólech *Un charlatán*.

En mitj de la inexperiencia que acusa en l'autor, *Fermín* es una pessa entretinguda y agradable, ab molts situacions cómicas y una pila d'acudits que fan riure de debó. Té 'l llenguatge cuydat y fácil, y encare que 'ls tipos no son completament nous, se mohuen ab molt desembrás.

L'autor, Sr. Camaló, que no va presentarse á pesar d'haverho demanat lo públich ab insistencia, reuneix bonas condicions pèl teatro y té per aquest género una cosa que val molt: la intuició del joch escénich. Lo desempenyo fou acertat per part de tots, sense excepció.

*
**

Un charlatán resulta un monólech just, rodó, clavat; una fotografia instantánea d'un d'aquests fulanos que van per las plassas venent pomadas y polvos. No 's pot demanar més propietat en lo llen-

CERILLAS INDIGNADAS

— ¡Estancarnos... posar trabas al nostre honest moviment!
¡Cerillas!... ¡a sublevarnos!
¡a lluytá enérgicament!

guatje ni més fidelitat en tots los detalls y rasgos del tipo.

Hi ha moments en que al espectador li sembla veure, nó á un actor imitant á un *charlatán* sobre las taulas, sinó á un *charlatán* autèntich montat en lo séu carruatje en mitj d'una plassa pública.

Lo beneficiat, Sr. Oliva, representá 'l personatge d'una manera inimitable, fent destacar los xistes del monólech, que son numerosos y oportunnissims.

Obligat pèls repetits aplausos de la concurrencia, l'autor D. Enrich Moragas, se presentá al final á las taulas, *velis nolis*.

*
**

Y segueix en aquest teatro la tanda de beneficis.

Avuy, divendres, tindrà lloch lo del laboriós actor Sr. Muns, donantse 'l melodrama *Cain* y reproduintse la sarsuela de C. Gumá y Gimenez *Lo primer día*, quals representacions s'havian suspres poch després de l'estreno per haver marxat á Méjich la tiple senyoreta Roca. En substitució de dita actriu treballará avuy la senyoreta Carme Muns.

Y 'l dilluns próxim, dia 2 de Maig, altre bene-

fici, 'l del galán jove D. Ricardo Esteve, ab lo drama en 4 actes *Mal pare!*, temps ha no representat, y l'obra del Sr. Echegaray *El prólogo de un drama*.

A tots los desitjém bon plé y molts aplausos.

CATALUNYA

Los vecinos del segundo es una sarsueleta dels Sr. Jackson Veyán y F. Perez, ab música del mestre Rubio, que sense oferir condicions notables, vá agradar al públich sobre tot per la versificació fácil, lleugera y esmaltada de xistes y per un bonich número de música que hagué de ser repetit.

En la seva representació's distingiren la senyoreta Alba y 'ls Srs. Palmada y Cerbón.

L'empresa del *Eldorado* ha adquirít la exclussiva per representar *El rey que rabió*.

De manera que ja estém veyent al afortunat rey mudant de palacio. Del Pla de las Comedias se trasladará á la Plassa de Catalunya.

¿Quant s'hi jugan qu' es molt capás de durar tot l'istiu?

¡Oh!... Aquests reys de sarsuela tenen avuy tants partidaris!...

N. N. N.

FIGURAS MITOLÓGICAS

Júpiter

Per ser lo Deu mes gran y calavera que en lo cim del Olimpo governava, veig que era mes beneit del que 'm pensava quan de amor li venia una fatlera.

¿Qué no havia trobat altra manera de seduhir á Leda al llach que anava, que sent cisne dels qu' ella tan mimava, per anarli fent l'ánech al darrera?

¿Que ignorava potser que com las altres, ab uns quans regalets se conquistava, sense haver de passar tanta molestia?

Ben segur, puig que al ferho com nosaltres, no haguera bobejat com bobejava, ni en lo llach may hauria fet lo bestia.

Vénus

Als llibres mitològichs que hi ha encare, hi trobo una coseta paliaguda, y es que digan que Vénus fou nascuda de la espuma de l'aygua fresca y clara.

¿Cóm s'enten que las onas sigan mare d'una dona volcánica y membruda, que d'Anquises y Marte fou volguda, y á Adonis li costá un ull de la cara?

¡Bah, bah, bah! Que nasqué de tal espuma, no cal pas que cap més escriptò 's cansi en posarho ab los punts que s'acostuma.

Es difícil de creurho avuy en dia; diguessen de la espuma del vi ranci, allavors, francament, ja m'ho creuria.

Vulcá

En sas ardents fornals l'home 's lluhia fabricantne los llamps que al mon tirava lo Deu Júpiter, quan per fi s'airava ab la gent que sa lley poch obehia.

Forsut y ben sapat passava 'l dia forjant ferro d'un modo que pasmava, perque en fret ab sas mans lo doblegava ó com llencas de vidre lo partia.

Per sa forsa tothom lo respectava; pero Vénus sa esposa, no 'l tenia, puig díuhen que á las sevas sempre anava.

Y 'l forjador qu' en llamps ne convertia lo ferro que en la enclusa dominava, ¡dominar á una dona ¡ay! no podia!

Metamórfosis

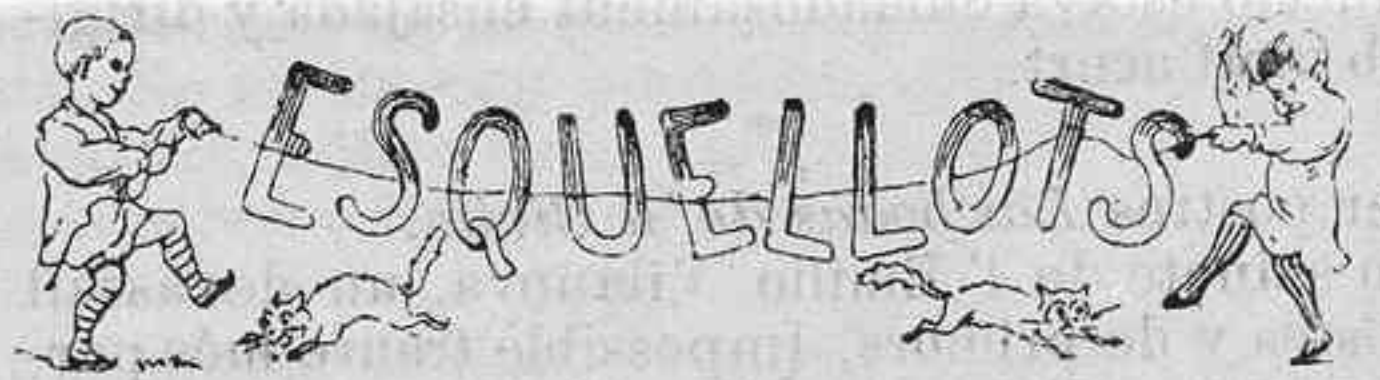
Cibeles, sapadassa y gran matrona que en temps de la picó 'l ceptre empunyava, á Hipomenes en lleó lo trasformava, y á Atelanta en feréstegæ lleona.

Júpiter convertí en vaca maymona á una ninfa que Io s'anomenava; Juno á Calisto en ós perque pensava que aixis lo distrauria alguna estona.

Per mes que sembli estrany tan rara cosa, també á Acteon per sa gran batxilleria en ciervo 'l trasformá Diana hermosa.

Y á fe no es d'estanyar si 's reflexiona, perque encare Cupido avuy en dia, en mico converteix al qui vol dona.

A. ROSSELL.

Aquesta vegada hém de concedir la paraula á *El Correo Catalán*, no perque 'l periódich carlista 'ns sigui simpátich ni molt menos, sino per la seguretad que tením de que de las cosas de iglesia 'n sab la prima.

Veus aquí lo que deya un de aquets dias lo periódich que redacta 'l Sr. Llauder:

«Y en efecte: 'l mateix dia en que *L Diluvi* publicava sacrílech article contra Nostre Senyor Jesucrist, lo Sr. Lasarte (fixins 'hi bé) propietari del *Diluvi* 's trobava á Montserrat assistint als oficis divins de Semana Santa y en la professó del diven-dres sant portava 'l ciri encés en ademan fervorós y penitent.»

Aquí tenen un ciri que llensa molta llum sobre l'especial modo de ser del *Diluvi*.

Pero es lo que dirán los interessats en la empresa:

—La gran qüestió son quartos. Ab molts diners se poden comprar ciris de totas midas y preus y per tots los objectes. Ciris per Sant Miquel y ciris pél diable.

L'altre dia un grupo de curiosos seguía á una parella de frares mendicants, ó que tals á lo menos semblavan á jutjar pels habits que duyan, qu' eran per cert molt estrafalaris.

Estrafalaris y bruts.

La multitut los seguía, tapantse 'l nas, y uns municipals van encarregar-se d'ells portantlos de primer á la Casa gran y després á ca 'l Bisbe, ahont no varen poder ser reconeguts com á tals frares.

En compensació dels hábitos bruts que vestian ni menos duyan los papers nets, qu' es lo menos que podia exigir-se 'ls.

Proposa *La Renaixensa* y en aquest punt estém ab ella enterament conformes, que al péu de las estátuas que adornan lo Saló de Sant Joan s'hi hauria d'inscriure 'l nom del personatge que representan.

Es molt just que aixó 's fassa.

¿No s'exigeix á tots los ciutadans la cédula personal?

Donchs bé: una petita inscripció es la menor

DOTS

Lo de 'n Cumellas

Lo de la filla de D. Panxo

quantitat possible de cédula que pot exigir-se a las estátuas.

A dos fumadors de Bilbao que pipavan uns puros procedents de la Tabacalera, los hi vá explotar un petardo a cada un, cremantlos tots los díts, y corrent imminent perill de una major desgracia.

Vels 'hi aquí una nova classe de labor que podria ser batejada ab un nom ben apropiat.

Los cigarros ab petardo podrian titularse «anarquistas.»

Lo Consistori dels Jochs Florals ha acordat demorar una senmana la poética festa que, segons los Estatuts de aquella associació, devia celebrarse demá passat diumenje, dia primer de Maig.

De manera que 'l gremi de poetas, cobejadors y mestres en gay saber, s'ha adherit a la huelga del primer de Maig.

Un obrer manyá 'm deya aquest dia al enterarse de aixó:

—Ay, ay.... ¿qué també demanan las vuit horas?

Llegeixo en una carta de Igualada que publicava l' altre dia *La Renaixensa*:

«Ahir sis velocipedistas (que parlavan lo caste-

llá) al passar a poca distancia del pont de ferro que s'está acabant a *Rigat*, tocaren lo corn, passant en aquell precis moment una tartana ab los viatjers, y del susto que reberen los animals, feren volcá 'l vehicul, etc., etc.»

Está vist: no hi ha res pitjor que anar parlant lo castellá per aqueixas carreteras de Déu.

Perque ja haurán comprés que 'l volch sigué degut a que 'ls sis velocipedistas parlavan lo castellá. O sino ¿a qué mencionar aquesta circumstancia?

La galeria de *Tipos populars* que inagurarem en l' últim número y continuarem en aquest y en los successius, es una colleció de fotograbats directes, extrets de fotografias degudas totas ellas al reputat dibuixant Sr. Pellicer Monseny, exceptuant la del célebre *Y era bó*, que procedeix del fotógrafo Sr. Xatart.

Creyém que 'ls nostres lectors veuran ab gust aquesta galeria, que 'ls permeterá reunir una serie de celebritats de carrer, conegudas moltas d' ellas tant a Barcelona com a fora.

Una aclaració respecte al esquellot relatiu a la dimissió presentada pel Sr. Martorell del càrrech

de president de la Comissió de Governació y de tinent d' arcalde.

No tots los individus que tractavan de crear una comissió de sanitat é higiene, ho feyan tenint la mirada fixa y 'l pensament posat sobre la montanya de Monjuich. Algú obrà senzillament obehint á consideracions de caràcter professional.

Ho consigném ab gust perque aixís ens consta, y ab més motiu avuy que 'l pensament relatiu á la creació de un hospital de malalties infecciosas á 35 metros de altura sobre aquella montanya, sembla que ha sigut abandonat definitivament.

Si bé hi ha una manera especial de cassar ab ram, aquesta vegada 'l ram de guerra ha esbarriat la cassa.

L' endemà de la elecció de 'n Salmerón en lo districte de las Aforas, aparequé la següent inscripció sobre 'l tapis que forma part de la decoració del acte quart del *Otello*:

Salmeronis pius, capitaneus augustus, vincitoris in Gracia Puig Vallis, per voluntate populi.—1892.

—¿Qué té que veure—preguntarán vostés—l' *Otello* ab l' elecció de Gracia?

A no ser que...

¡Ay, Senyor! ¡Qui s' havia de figurar que la candidatura de 'n Puig y Valls acabaria fent lo paper de Desdémona!...

Lo Banch de Barcelona no ha volgut encarregar-se de practicar la liquidació del *Crédit espanyol*.

Es fama que á un célebre banquer li van preguntar:

—¿Y vosté, D. Samuel, no se 'n encarregaria?

A lo qual va respondre ab molta vivesa:

—¿Jo? ¡Déu me 'n guard!

Reflexió que s' ocorre á qualsevol:

—Ara sí que 's pot dir que 'l *Crédit espanyol* es ben mort. Ja no troba ningú que vulgui tenirhi tractes.... ¡Ni un estira cordetas!

L' entarugat del carrer de Pelayo va descomponentse ab tanta pressa que ja no pot anar ni ab rodas.

En altres termes: ja ni las rodas poden anar per aquell entarugat.

Sr. Descole, Sr. Descole....

L' entarugat se *desencole*.

Ha mort lo bisbe de Zamora, que á la vegada que bisbe era senador, havent sigut un gran campeó del descáns dominical.

¿Del descáns?

Donchs ja té lo que volia.

Descansi en pau.

Lo dimecres de la senmana passada, al ferse á Gracia l' escrutini de las eleccions practicadas l' anterior diumenje, va dir un empleat del Ajuntament de Gracia, dirigintse al públich:

—¿Hay entre ustedes algún secretario *escrutinador*?...

Un republicà que 'l sentia va dir:

—Los súbdits del Sr. Sabadell no havent pogut falsificar las eleccions, falsifican las paraulas.

Las cartas dels pobles de fora que publica *La Renaixensa*, no puch menos de estimármelas molt per l' abundant y sabrosa materia que á cada moment me proporcionan.

Una de la Garriga parlava de mossen Dachs,

fill de la casa Blancafort de aquell poble, 'l qual «pujá—diu—á la trona y ab veu clara y bona entonació dirigi la paraula als fidels que l' escoltavan, en llengua catalana.»

Y afegeix lo corresponsal:

«Si no contreu lo vici de *predicar en llenguas forasteras*, promet ser un bon predicador: veurém d' aqui en avant *si prefereix portar ánimas al cel*, ó bé s' estima més lluhir sa personalitat.»

*
**

Aném á treure algunas deduccions de aquest concepte.

Si predicant en llenguas forasteras—en castellá per exemple—mossen Dachs pot lluhir més sa personalitat ¿per qué se li recomana que prediqui en catalá?

¿Será per la rahó de que aixís tindrà probabilitats de portar major número d' ánimas al cel?

Es la primera noticia.

No obstant: tal vegada 'ls catalanistas se figuren que Sant Pere s' está á la porta del cel, esperant lo pas de las ánimas.

Ne veu una de castellana y ab veu arrogant li crida:

—Atrás, paisano.

En cambi, al observar que l' ánima procedeix de Catalunya, exclama ab benevolencia y franquesa:

—Salut y pelas, noy: ja pots entrar!

Tres produccions á la carrera ha estrenat á Madrid lo aplaudit dramaturgo Echegaray, y totas tres se 'n han anat de bigotis.

Tituls de las mateixas: *Comedia sin desenlace*; *El hijo de D. Juan* y *Sic vos non vobis ó la última limosna*.

Una de dos: ó Echegaray ha perdut l' embocadura ó al públich de Madrid se li ha modificat l' oido.

Tal volta—y aixó es lo més probable—están succehint las dos cosas á la vegada.

Menú del ápat que 'l día de dijous sant vá repartir lo bisbe á dotze pobres:

«Potage de garbanzos (la terra); arroz á la marinera (la mar); frito á la benedictina (ja surten los frares); filete de merluza á lo cardenal (ja 'ns aném enfilant: ja som á Roma); salmón á lo Pio IX (ja surt lo Papa).

Y aqui 'ns parém. Perque 'l resto del menú porta 'ls següents plats: lobina asada; menestra de guisantes; bizcocho helado; tostada á la creme; postres variados.

Y jo qu' esperava que desde Roma hauriam anat fins al cel.

Y ara una pregunta:

Sent D. Jaume nn fumador tan acérrim ¿cóm es que no va haverhi pels convidatsni un mal cigarro?

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª ANAGRAMA.—*Milla—Llima.*
- 2.ª TRENCA CLOSCAS.—*Noy de Tona—Y era bó.*
—*Girona pobre.*
- 3.ª TERS DE SÍLABAS.—S E R E N O
R E C E P T A
N O T A R I
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cornelia.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Entre doras, gran escándol.*

✱

ANUNCIIS

LOPEZ-EDITOR. Llibreria Espanyola. Rambla del Mitj, num. 20.

¡¡GRAN ÉXIT!! ¡¡GRAN ÉXIT!!

ART DE FESTEJAR

CATECISME AMORÓS EN VERS

PER

C. GUMÀ

Il·lustrat per MANEL MOLINÉ

Preu: DOS ralets per tot arreu

BENITO PEREZ GALDÓS

TRISTANA

Novela española contemporánea
Un tomo en 8.º—3 Ptas.

REALIDAD

Drama en cinco actos y en prosa, arreglo de la novela del mismo título
Precio: 2 pesetas

NOVEDAD

CUENTOS DEL VIVAC

(Bocetos Militares)

Por FEDERICO URRECHA y dibujos de ANGEL PONS

P.-3'50 Ptas.

¡Novedad! ■ A. PEÑA Y GOÑI ■ ¡Novedad!

DE BUEN HÚMOR

Un tomo en octavo.—Precio: 3'50 pesetas

Preu: 2 pessetas

VOBISCUM

Preu: 2 pessetas

INDISCRECIONES

PER

APELES MESTRES

Expléndida edició ricament il·lustrada per son reputat autor

LA PRÓXIMA SENMANA SORTIRÁ

MÚSICA CELESTIAL

Per M. FIGUEROLA Y ALDROFEU

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS

I

A MON ÍNTIM AMICH J. USÓN

Amich Usón, ja que veig
que ab lo caló algo entorbas
te diré, com tú vas fer
en aquest mateix idioma
un diálech recullit
cert dia en la Sala nova.
—¿Que aném á ballar *petita*?
—Ja ballo.—Que estás de broma,
apa aném.—Tinch compromís:
—¿Es á dir, que 'm pegas *pota*?
Apa dona que está *ab ansia*
la americana que tocan:
—APOCH apoch á tocar
que si t' arrió una *morma*,
no hi há prous mans per cullir
caixals de la teva boca.
—No 't *reputxis* tan depressa...
—Fuig *llum* de la meva vora
perque t' *atisso* un *carxót*...
—Be ¿que ballém?—Fuig *panotxa*
¿ab aquesta *hú-dos-primera*?

TIPOS POPULARS

Lo moro de l' orga

si semblas lo noy de Tona;
¿que no ho veus que no 'm fas *pessa*?
vaja, adeu, que *cauhen gotas*.
—¿Que 't *brincas*? lo que conve
son *pessetas* en la *potsa* (1)
—Be vaja, digas la *bri*,
¿oy que escassejan las *motas*?
—Petita no 't *catxondejis*
perque ja m' agafa *bola* (2)
y si te 'n vas de la *muy*...
t' *endinyaré* una *manonda* (3)
—¡Ah mare! ¿que 'm dius *Badó*?
si estas tremolant de... *coba* (4)
¿sabs que 't tornas molt... *valent*?
¿qu' entras per la *punxa*? (5)—Noya
no 'm vingas ab mes *quebrats*
y parlém d' un' altra cosa,
puig tots dos, podem fè un *tot*...
perque 'ts *bárbala xicota*.
—¡Hú barret! vaya un *bullit*
que s' armaria ab la *Rossa*;
—¿Que vols dir?—Que la *Patrissia*...
—(Uy la monjeta s' *abronca*).
—Va dirme que... en fi, que tú...
—T' *entabana*, es una *bola*;
fa corre aquesta *bombarda*...
—¿Vols dir tú que son *falornias*...
—Si, y creume, y quan la *apullegui*
li tocará *alguna cosa*
perque *tres*—Y que *guayaba*
que tens—¿Aném?—¿Ahont?—Dona
á ballar.—¿Que vols *plantarme*
per la *truca*?—Fuig *tanoca*...
—Si no 'm tens de *planta*... aném:
—Aném á ballar la *polka*.—
Y després de disputarse
tot ballant, van sortí á fora
y á *hú dos* de la *petita*
(¡com feya la *escrupulosa*!)
varen anarse á casar...
es á dir per una estona.

DOMINGO BARTRINA.

(1) butxaca.—(2) rabia.—(3) bofetada.—(4) pas.—(5) entrar de franch com á pinxo.

II

Tres Antón treballa al *hú*
sent notari de *Total*.
Per ser un home de *dos*
¿no es vritat qu' es *anormal*?

PAUHET DE LA CINTA.

SINONIMIA

Diuhén que 'l Sr. Marsal
lè unas trenta *tot* plantadas
á un gran hort que tè á *Total*.

FRANCISQUET.

TRENCA CLOSCAS

MANELA Tuset de Soler

Formar ab aquestas lletras lo titul de un drama
castellà.

M. ARTÉS.

GEROGLÍFICH

× . X

I

L o o o

. X

o n o n

P G. Y B. DE V.